

Mavrične družine grejo v šolo: perspektive otrok, staršev in učiteljic

Družinske oblike se spremenijo in danes imamo številne oblike družin: nuklearne s poročenimi odraslimi; družine, kjer starša nista poročena; enostarševske – mama z otrokom; ali oče z otrokom; združene družine, kjer so se po ločitvi odrasli združili v novo družino.

Teh družin se je v zadnjem času pripelo ime »štipperesne« ali »vez-dne« družine (ker ima otrok več kot dva starša, več dedkov in babic itd.), kot se je recimo družin z dvema mamama ali dvema očetoma pripelo ime mavrične družine. Imamo tudi družine, kjer socialni starši posvojijo otroka, rejniške družine z otrokom in odrasle, ki nimajo otroka, pa sebe označujejo kot družina. Po številnih državah zahodnega sveta ugotavljajo, da nuklearna družina z enkrat poročenima žensko in moškim ni več prevladujoča oblika družinskega življenja.

Knjiga vsebuje izsledke primerjalne mednarodne raziskave o mavričnih družinah, ki je potekala v Nemčiji, na Švedskem in v Sloveniji. Otroke smo vprašali, kako gledajo na svojo družino in kako nanje gledajo sole.

Ugotovili smo, da bolj kot je okolijsko odprto do družinskih pluralnosti, manj pomembno je, ali otroci prihajajo iz mavričnih družin ali iz kakšnih drugih. V državah, kjer so že pred časom sprevajeli zakonodajne na področju izenačitve različnospolnih in istospolnih parov, otroci

niso imeli izkušenj z diskriminacijo. Na Švedskem na primer, kjer je do izenačitve prišlo že pred 17 leti (leta 1995) je bilo zanimivo, da so otroci poučljali, da v šoli nikogar ne zanimajo, kako živijo njihovi starši. Ni čudno, saj so na Švedskem leta 2009 celo iz poročnih dokumentov izbrali pojem »zena« in »mož« in ta dva pojma nadomestili s spolno neutralno obliko »oseba, ki se poroči«.

Tudi v Nemčiji poučarjajo, da je spolna orientacija staršev lahko razlog za diskriminacijo otrok prav toliko, kot so to lahko druge družinske okoliščine: revščina, invalidnost, starša, barva kože, etničnost, razvezza, alkoholizem in druge odvisnosti. Vseeno so pripovedovanja nemških staršev pokazala, da starši premislijo, v kateri vrtec ali šolo bodo vpisani otroki, in da izbirajo takšne ustanove, za katere vedo, da so odpire za družinsko pluralnost in da tisti, ki v njih poučujejo, ne delajo razlik. Tudi v Nemčiji mineva že 12 let, odkar so leta 2000 iznanačili različnospolna in istospolna partnerstva, ki se med seboj v zakonodaji razlikujejo le po tem, da istospolni starši ne morejo posvojiti otroka tretje osebe, temveč le otroka partnerice ali partnerja.

V Sloveniji pa je bila situacija v marsičem drugačna, saj so starši v

pripovedovali o zgodbah skrivanja, diskriminaciji in razmišljanji, kako zaščititi svoje otroke. Molk je bil glavna začinjnost, ki so jih doživljali odraščajoči mladi, ki živijo v mavričnih družinah. Vseeno pa smo pri terenskem delu našli tudi veliko pozitivnih zgoob, ki govorijo o tem, da so učiteljice in učitelji vse bolj ozaveščeni na tem področju in da se kljub mnogim oviram ustvarjalo odzivajo na družinske pluralnosti.

Knjiga je namenjena predvsem ozaveščanju učiteljev in učiteljic, vodil izobraževalnih ustanov, staršev in mladih ljudi samih. Je prva tovrstna študija v Sloveniji in zagotovo ena izmed redkih pri nas, v katerih sprengovorijo otroci in mladi. Raziskava je potrdila že staro trditve, da so za odraščanje pomembni odgovorni starši, ne pa stereotipna »mama« in »oca«. V raziskavah, ki jih navaja knjiga, so raziskovalci tudi ugotovili, da imajo otroci iz mavričnih družin pogosto več socialnih kompetenc, da so bolj sposobljeni do različnosti in da imajo glede spolnih identitet jasnejšo predstavo od mnogih vrstnikov.

Na koncu knjige je resno in hudo-mušno priročniško gradivo za vse, ki delajo z otroki, da se bolje usposobijo za poučevanje o raznovrstnosti družin, povečajo svojo občutljivost

MAVRičNE DRUŽINE
GREJO V SOLO

PERSPEKТИVE OTROK, STARŠEV IN UČITELJIC

DARJA ZAVRIŠEK, ANA M. SOBOČAN
pričevanje o zgodbah skrivanja, diskriminaciji in razmišljanji, kako zaščititi svoje otroke. Molk je bil glavna začinjnost, ki so jih doživljali odraščajoči mladi, ki živijo v mavričnih družinah. Vseeno pa smo pri terenskem delu našli tudi veliko pozitivnih zgoob, ki govorijo o tem, da so učiteljice in učitelji vse bolj ozaveščeni na tem področju in da se kljub mnogim oviram ustvarjalo odzivajo na družinske pluralnosti.

Knjigo lahko naročite na Fakulteti za socialno delo. Topniška 31, na e-pošti: office@fsd.uni-lj.si; prek telefona: Borut P. Jesenovec: 280-9273.

■ Prof. dr. Darja Zavrišek

Prof. dr. Darja Zavrišek

Vprašanje komunikacije znotraj družine je bilo

Sodim v generacijo, ki je začela živeti v povsem drugačnih pogojih v primerjavi s starši. Pridobiva-

- psihoterapeut
- psihijater
- Ljudmila Kafol, spec. klin. psih.